

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr.
a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În România:

la dnul Carol Schuller în București, strada
Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Frică.

(R). Marele rabin al „ideii de stat maghiar“, Tisza Kálmán, în toastul său ținut la Oradea-mare, a vorbit cât se poate de infumurat. A imitat pe Bismarck, zicând și el, că Ungurii sunt atât de tari, încât numai de D-zeu le este teamă.

Fără îndoială, că această afirmație presupune vrea să fie o amenințare atât față de Viena, care — așa cred Ungurii șovinști — ar pute să se iee bine cu naționalitățile, căci eată, la Viena se tolerează antisemii, ear în Ungaria se liberează „agitatorii cei mai perversi“ — cât vrea să sporească naționalitățile, ori cel puțin să le spună, că de geaba se organizează pentru o luptă comună, Ungurilor nu le pasă!

Vorbind și gândind astfel, Tisza Kálmán nu este decât consecvent cu el însuși. Conduc de ideea fixă, că Ungaria ori trebuie să fie întreagă maghiară, statul cel mai național din lume, ori trebuie să părăsască — crede că este chestie de conservare a neamului maghiar — se desnaționalizeze pe toate celelalte popoare, ear pe cine so opune lucrării soocității sfântă, se-l zdrobească. Nici-odată el n'a admis că există o chestie a naționalităților. Nu admite nici azi, că ea ar fi serioasă și îngrijitoare pentru statul ungar.

Tisza, așa se vede, este un șiret, care nerecunoscând că există chestia naționalităților, vrea să nu admită motiv de îndreptare a situației, creată mai ales de urma celor făcute de satripii tisza-iști.

Este, la tot cazul o încăpăținare la mijloc, pe care Jancsó Benedek eată cum o caracterizează într'un articol recent al său, publicat în „Politikai Hetiszemle“:

„Opinia publică maghiară este cuprinsă de un fel de îngrijorare, dar deoare-ce în urma unei apucături de tactică politică neexplicabilă opinia publică, socotind între ea și pe bărbaiții nostri politici, socotea că o datorie se tăgăduiește puterea distrugătoare de stat și marea importanță a mișcării naționale, — opinia publică n'are atâta putere să dea nama îngrijorării sale. Ne-a luat în stăpânire un fel de fătărnice și amăgire de sine, de aceea la ori-ce ocazie în aparență favorabilă nouă, manifestăm un fel de speranță

enervată, că doar-doar' potrivnicul își revine în fire, se socotește și luând o cale mai bună, ne scoate de sub îngrijorarea fără nume, pe care nu avem curajul și sinceritatea să-i zicem pe adevăratul nume: frică!

Șirele acestea le scrie Jancsó Benedek din incidentul, că toți Maghiarii văzând pe martirii români în Budapesta, au crezut că aceasta însemnează capitularea lor, că ei vor abandona politica pe care au urmat-o până acum...

După-ce spune cum presa maghiară s'a așteptat ca martirii să declare, că în primul rînd guvernului maghiar are a se mulțumi grațierea și că de surprinși au rămas Ungurii, când martirii toți au declarat, că vor lupta și de aci încolo pentru realizarea programului partidului național român, — atrage în deosebit atenția Maghiarilor asupra mișcării naționale române, despre care crede că este încă numai în prima fază și astfel mai ales de aci încolo devine primejdioasă, — și astfel nu se va pute rezolva nici prin mici apucături de tactică, nici prin măsuri politice, „ci întreaga putere de stat ungar și a poporului maghiar trebuie pusă în mișcare“.

Și aci domnul Jancsó se perde și domnia-sa în vederile greșite ale celorlalți Maghiari: nu admite legalitatea programului și a luptei noastre naționale, nu arată mijloacele politice și cuminte cu ajutorul căror chestia se poate rezolva, ci se mărginește a spune, că „lupta statului și nației maghiare trebuie să fie de apărare și creatoare“...

Să se per...ce? Statul primejduit de naționalități!

Să se creze...ce? Legi, cari se ne oprirea încă și mai mult.

Apoi dacă astfel vorbește și cel mai studios Ungur, înverdat, că chestia naționalităților nu cu astfel de oameni se va pute rezolva.

Ea se va rezolva deci de alții, cari au și interese mari pentru-ca să se rezolve, și au și convenia pricepere. Ear' cât despre puterea acestora, vor simți-o și Ungurii, ori-cât se laudă Tisza, că Ungurii sunt tari și ori-cât Jancsó recunoaște, că n'au curajul să-i zică friceii pe nume.

Prigonirile aliaților nostri Slovaci. Despre procesul de presă al ziarului „Narodnie Noviny“, pertractat ieri înaintea tribunalului din Budapesta, am primit ieri-seară, după încheierea ziarului, dela corespondentul nostru următoarea telegramă particulară:

Budapesta, 3 Octombrie n. Astăzi s'a pertractat procesul de presă intentat pentru agitare ziarului „Narodnie Noviny“ din T.-Sz.-Martin. Acusatul Isidor Zivak s'a prezentat însoțit de apărătorii Dr. Niloș Stefanovic, avocat în Pressburg și Dr. Stefan C. Pop, avocat în Arad. Locurile rezervate pentru public le-a ocupat cu deservire tinerimea universitară slovacă, română și sârbă, având în mijlocul lor pe luptătorii naționali Dr. Vasile Lucaciu și Vasile Mangra. Acusa a susținut-o vice-procurorul Czapo prin un richisitor banal și plicticos. Pledoarele apărătorilor au fost splendide. Jurații s'au declarat cu 11 contra 3 voturi pentru condamnarea acusatului. Pertractarea s'a încheiat la orele 4 p. m. cu condamnarea acusatului la 2 luni temniță ordinară și 500 fl. amendă. Acusatul a fost aclamat în trei limbi de câtră tinerime.

Din presa franceză. „La Verité“ de Sâmbătă publică un articol despre România și tripla alianță de Ch. Loiseau. Loiseau constată că în presa franceză emoțiunea produsă de visita regelui Carol la Ischl a fost în detrimentul celei produse mai înainte în favorul Transilvănenilor. Ce s'a făcut la Ischl nu se știe; un act nu s'a putut subscrie; afacerile Bulgariei și Macedoniei sunt suficiente să producă conversații între regenți; de altfel România își cere respectul autonomiei sale și ea nu are de ce să se pasioneze pentru Rusia ori Franța. Rusia s'a purtat în 1877, precum este cunoscut, rău; față de Austria România nu poate erta carta albă, pe care Maghiarii o au și de care ei abuză în contra Românilor din Ardeal și Bănat. România este contra sistemului de asimilare a vecinilor sei dela Nord și indirect e contrară dualismului care-i instrumentul de tortură a Transilvaniei: aceasta-i starea externă a politicii României. Depinde dela Francezi ca ei să-și apropie simpatia prin protecțiunea acordată principiului de naționalitate. Loiseau pledează apoi din acest punct de vedere pentru participarea la congresul limbilor latine, care se va ține în 1896 la București și care va fi o manifestare națională, la care academia, Liga și chiar și curtea se vor asocia;

el cere însă ca la București să meargă oameni „mai inteligenți“ decât deputații și senatorii dela Bruxella.

Desertorii din Arad.

Trei elevi ai institutului pedagogic publică în „Dreptatea“ următoarea declarațiune în chestia trecerii lor dela pedagogia română la cea maghiară:

Arad, 30 Septembrie 1895.

Onorată Redacțiune!

La cele publicate în „Dreptatea“ numărul 204 despre tinerii cari au părăsit institutul pedagogic român din Arad și au trecut la cel de stat, neștiind ce a fost cauza celorlalți, grăbesc a vă răspunde, că cei-causa de am părăsit eu institutul.

În anul școlar 1894-95 am cercetat cursul I. și în tot decursul anului nu am absentat nici o oră, n'am avut neplăceri nici cu un domn profesor sau alt cineva, și așa mă așteptam, că din purtarea morală să capăt cel puțin „bun“, dar spre mirarea mea ce capăt? „correspunzătoare“. Am dar' să mulțumesc dlui profesor de clasă Ioan Petrovici.

Limba maghiară o pricep, dar' nu numai că o pricep, ci am și răspuns din ea așa, că speram la „laudabil“, dar' dl profesor Dr. P. Pipos, ca să-mi facă o bucurie mai mare, îmi dă „bun“.

Din desemn și caligrafie 'mi-a dat domnul Valeriu Magdu „suficient“, cu toate-că și domnul profesor Ioan Petran s'a mirat când 'i-am spus, ba încă ce-i mai mult, fiind sărac am făcut deseme alora, și aceia au căpătat „bun“.

Acestea toate nu m'ar fi supărat, dacă nu aveam eu un stipendiu de 40 fl. v. a., unde trebuia să arăt testimoniu meu, cu toate-că, eu cred, că nu-i așa slab testimoniu meu pentru-căam 2 laudabili, 11 buni și 4 suficienți, dar' un domn s'a și sculat și a zis că nu-i testimoniu.

Să nu creadă onorata redacțiune, că doar' am fi niște oameni fără caracter și renegați — nu! nici-odată, precum zice „Gazeta Transilvaniei“. Ca să vă dovedesc, eată că încă astăzi au mai venit 5.

Aceasta-i dreptatea ce se face în institutul pedagogic din Arad.

Cu stimă

Alexandru Murășan.
prep. curs. II.

La cele zise mai pe urmă ne subscriem și noi

Teodor Olăcan,

Iulian Pagubă,
pel. de stat.

Tinărul Murășian spune ceva' deși „toate nu 'lar fi supăra“, de nu are un stipendiu; nu spune însă dacă în adevăr 'i-a și fost luat stipendiul ori periclitat. Numai fiindu-i periclitat și neputând obține dreptate — ar pute scusa faptul trecerii la un institut de stat.

Tinerii Otlăcan și Pagubă nu spun însă nimic concret, nu aduc nici o umbră de motiv.

Casul este regretabil și — în interesul școlii românești — direcțiunea institutului este datoră a face cercetări și a lămurii chestia.

Credem că ea ar merita să fie pusă în sinodul viitor eparchial, pentru-ca starea institutelor din Arad să nu fie necunoscută reprezentanței dieceesi și, de va fi de lipsă, cu toată stăruirea să se vindece cei defectuoși.

Din România.

București, 19 Sept. (1 Oct.) 1895.

Deși vacanța a trecut, lumea s'a refors dela băi și villegiaturi și capitala 'și-a recăpătat fisionomia ei obicinuită, situația politică încă tot nu voeste să se lămurească. Ba ce e mai mult, încă nici cu socoteala nu se poate da în ce direcție se va lămurii.

Inaugurarea podului peste Dunăre și acum manevrele cele mari, cari se vor începe, în zilele viitoare, în giurul fortificațiilor bucureștene, sunt deocamdată evenimentele, care trebuie să dea ziaristicele obiecte de discuție. Asemenea se mai discută și afacerea hoților dela Galați, brenninghita, cum au boțezat-o gazetarii nostri de spirit, și care se apropie de actul seu final. Anume ieri s'a început, înaintea tribunalului din Galați, procesul celor acușați în această scarboasă afacere. Sunt patru la număr: fostul prefect de Covurlui G. Robescu, fostul primar al Galaților C. Rescu și doi samsari ovrei, Brenning și Șapira. După cât se poate prevedea din actele de instrucție publicate, toți patru vor fi condamnați și cu aceasta se va termina scandalul. În gazetele opoziționale se mai susține, adevărat, că asemenea brenninghite mai grăsează și în alte orașe și că nici chiar în Galați nu s'a dat curs justiției contra tuturor vinovaților. Cu toate acestea e de presupus, că afară de cei patru citați nu va mai fi urmărit nimenea, și în cele din urmă poate e mai bine să se facă odată liniște și să nu se scormolească prea adânc niște afaceri, de al căror șgomot prestigiul țării numai suferi poate. În parenteze mai

FOIȚA „TRIBUNEL“

Un om „à la minute“.

— Comedie într'un act. —

De

Ch. Th. Hippel.

Traducere de Rosmarin.

(Urmare).

Scena III.

Adelaida (după câteva momente de tăcere).

Primă nenorocită ce sunt! Și Valeriu și eu, așezându-ne pe percheții din cauza imprevizibilei mele. Eu, sub ochii lui să trec în brațele altuia! Să fac pe Valeriu nenorocit pentru totdeauna! — Și pentru-ce? 'i-a stat ciomorul; mănâncă ce 'i-se servește la masă; uită să mănânce varză Duminecele! — Ce idei ciufate mai are și tata! — Și adevărat să mă supun lui? O să mă supun unui om aspru, care 'mi-a sfâșiat de o mie de ori inima și care 'și consultă ciomorul ca să-mi caute un bărbat? Tată crud! — dar' poate, că-i mai puțin decât 'mi-l închipuiesc. El a răbit cu atâta gingăgie pe mama! Și poate 'ar trebui să atribuim purtarea lui față de mine decât numai curiozității caracterului lui. Parcă aud încă cele din urmă cuvinte ale mamei: Respectează pe tatăl tău, copila mea, și o să fii fericită. — Îl iubesc, îl respectez; — și cu toate acestea Valeriu? — Dar' mui la urmă Valeriu nu-i el însuși cauza nenorocirii sale? Dacă cunoaște așa de bine pe tatăl Adelaidii lui, pentru-ce nu caută să-i placă? — Și apoi, cunosc eu însumi destul de bine

pe Valeriu? Cât e de greu pentru o fată să studieze inima tatălui ei? Poate-că într-adevăr el nu are destulă ordine pentru o fată, care a fost crescută ca mine „à la minute“. (Plânge.)

Scena IV.

Adelaida, Lizeta.

Lizeta: Plângi, domnișoară?

Adelaida: Plâng.

Lizeta: Aș pute să știu și eu cauza?

Adelaida: Valeriu...

Lizeta: Nu te mai iubește?..

Adelaida: Oh, nu mă îndoes de iubirea lui... El are o inimă prea generoasă...

Mă iubește.

Lizeta: El te iubește, și d-ta plângi...

Adelaida: El mă iubește și eu plâng!

Lizeta: Primă urmare nu voe...

Adelaida: Nu! dar' eu nu-l pot iubi!

Lizeta: Glumești?

Adelaida: Când plâng nu glumesc.

Lizeta: Atunci e cu neputință să nu-l poți iubi.

Adelaida: Nu-mi mai e cu putință să-l iubesc.

Lizeta: Bietul Valeriu!

Adelaida: Biata Adelaida!

Lizeta: Și pentru-ce 'i-ar fi cu neputință astăzi să iubești pe acest dragut Valeriu, care te adorează și care...

Adelaida: Și care are defecte ce mă vor face poate nenorocită.

Lizeta: Ce defecte poate să aibă un

tinăr frumos, bine făcut, care iubește pe domnișoara Adelaida; care dă adese-ori domnișoarei Lizeta semne strălucite de generosita-

tea lui; (face semnul numărării de bani în mână ei) și care, mai mult, voeste să o mărite cu domnul Ioan, valetul lui? — N'as pute pricepe cari sunt defectele domnului Valeriu?

Adelaida: Tata o să 'ți-le spună mai bine decât mine.

Lizeta: Adevătat d-tale te oprește să-l iubești?

Adelaida: Mă oprește să-l iubesc.

Lizeta: Și d-ta vrei...

Adelaida: Să mă supun tatei.

Lizeta: Știi, domnișoară, că domnul, tatăl d-tale, e un om foarte îndemânate: când e vorba să-și reguleze ciomorurile, pendulele, orologele lui de tot felul; că tește foarte bine în marile lui registre și almanahuri; și... ce mai știu? — Dar' cu toate acestea nu trebuie să te potrivești lui când e vorba de căsătoria d-tale. Adevărat ce voești

Adelaida: Cu d-ta, d-șoară?

Lizeta: Și după...

Adelaida: Suna mătate pe când fmi vorb...

Lizeta: Aș face un ciomornicar sau după surile noaptea?; pentru gure-e ființe pe lume, d...

Lizeta: Și pentru-ce 'i-ar fi cu neputință astăzi să iubești pe acest dragut Valeriu, care te adorează și care...

Adelaida: Și care are defecte ce mă vor face poate nenorocită.

Lizeta: Ce defecte poate să aibă un tinăr frumos, bine făcut, care iubește pe domnișoara Adelaida; care dă adese-ori domnișoarei Lizeta semne strălucite de generosita-

*) Se știe, că în Germania repetete în gura mare ciomul mui „Nachtwachter“.

Ioan: Nu trebuie să fie cunoscut de nimeni.

Lizeta: Nici de Adelaida?

Ioan: Firește că nici de Adelaida.

Lizeta: Care-i mă rog, cărcima unde 'ți-ai percut mințile? Gum ai voi ca Adelaida să nu cunoască un secret care-o privește așa de aproape?

Ioan: 'L-ar ști prea de vreme pentru căsătoria lor.

Lizeta: Și cum 'l-ar pute ști după căsătorie, dacă căsătoria nu se mai face?

Ioan: Nu se mai face? Care va să zică dl Orbil refuză astăzi mâna ficei sale stăpânului meu, pentru-că 'și-a percut averea.

Lizeta: Valeriu 'și-a percut averea?

Ioan: Dl Orbil refuză pe fiică-sa stăpânului meu?

Lizeta: Să fie cu putință?

Ioan: Să fie cu putință?

Lizeta: Mă faci să tremur?

Ioan: Sunt foarte încurcat.

Lizeta: Și de ce adevărat te miri așa dacă știi totul?

Ioan: Dacă Adelaida a spus Lizetei pentru-ce să fii așa de tulburată?

Lizeta: Adelaida 'mi-a spus că...

Ioan: Valeriu 'mi-a spus că...

amintese, că la procesul din Galați asistă și avocatul Venter din Arad, ca plenipotențial al orașului Seghedin, unde Brenning încă ar fi mituit și corupt pe funcționari cu privilegiul lucrărilor de iluminare a orașului. Actele de instrucție dela Galați ar conține dovezi despre aceasta.

Dar în fine și inaugurarea podului, și manevrele și brenninghita, sînt lucruri trecătoare ce nu pot să se fixeze, decât scurtă vreme, atenția publică. Peste câteva zile acestea vor fi luate dela ordinea zilei, și atunci opinia publică eară va reveni la chestia de competenție: în ce direcție se va clarifica situația politică?

Până acum numai un lucru pare a fi hotărît: Că ne mai putîndu-se guverna cu actualele corpuri legiuitoare, al căror mandat, după părerea multora, și altcum este expirat, și din care, precum se știe, opoziția a demisionat, va trebui să se facă în curînd alegerile generale parlamentare. Acest lucru se va întîmpla, probabil, încă în toamna aceasta.

Intrebarea de competenție este însă, că cine va presida aceste alegeri? Ear' la această întrebare, dela care depinde totul, lipsește încă răspunsul. Adevărat, că din cercurile conservatoare a început să transpire, că actualul guvern a obținut deja dela regele disolvarea parlamentului și că el va face și alegerile. În formă pozitivă nu s'a spus însă, până acum, acest lucru și nu-l poate încă susține nimenea.

Cu toate acestea exclus nu este, că așa se va întîmpla, și până la un punct sînt conservatorii îndreptățiți să speră, că guvernul lor va presida și viitoarele alegeri.

Nu mai cât cu atîta nu este încă rezolvată chestia, ci se nasc o mulțime de alte întrebări. Prima întrebare este, că chiar obținînd dl Lascar Catargiu decretul de disolvare, putîndu-se și voi-va să intre în campania electorală cu actualii sei colegi din minister, sau alegerilor va premerge o remaniere ministerială? În punctul acesta numai s'vonuri s'ar putînd înregistra, dar' nimica pozitiv nu. Așa d. p. se vorbește și se scrie în ziare, că între șefii conservatorilor puri ar ave loc dese conciliabile, în scopul de a forma, în vederea alegerilor, un cabinet pur conservator, în care miniștrii junimiști să fie înlocuiți cu dñii general Manu și G. Cantacuzino sau alți conservatori. Se mai vorbește, că n'au încetat nici încercările de a readuce, în schimbul unor conexiuni, pe conservatorii disidenți, cum e dl Păuțescu și alții, la vechia mază conservatoare. Cu un cuvînt se zice că se fac serioase încercări de a intra în alegeri cu un guvern pur conservator, în speranța că astfel și viitoarea majoritate guvernamentală va fi pur conservatoare. În tot cazul este probabil, că unii dintre actualii miniștri își vor părăsi portofoliurile încă înainte de alegeri.

Ear' fiind dat, că la noi ori-ce schimbare în minister aduce după sine o modificare a grupărilor politice, se naște o doua întrebare, că care în altă combinație guvernul isbuti-va să se mențină și să ese victorios din alegeri, cu deosebire dacă se va despărți, și în consecință se va învîrjbi cu aliații sei junimiști?

Altă întrebare, și mai importantă este, că ce atitudine va lua opoziția liberală față

Ioan (sărutându-o): Și eu îți dau o sărutare.

Lizeta: Cum îndrăgnești...? Dacă dl Valeriu e concediat, știu că domnul Ioan...

Ioan: O să ia tot așa de bine pe d-șoara Lizeta (sărutându-i mîna suspinînd) dacă-mi dă voce.

Lizeta (aparte): Bietul băiat! Imi rupe inima! (tare): Nu mai e nici o nădejde? Dar' cum ai descoperit tu noutățile acestea așa de triste? Valeriu e tăcut.

Ioan: De câteva săptămîni tată-sau i-a trimis atîția curieri și scrisori, încît n'a fost cu puțină să nu aud și eu câteva cuvinte pe ici, pe colea. Unui om de spirit ca mine nu trebuie să-i spui totul; și de ieri știu foarte bine tot. Probabil însă, că stăpînul meu știa cu puțin înaintea mea. Înfațoșarea aceea posomorîtă și tristă, pe care a trebuit să o observi la el de cîtăva vreme, nu mi-se părea a bine. Astă-dimineață a primit o scrisoare și fără să aibă timpul, ca să zic așa, de a-și arunca ochii pe ea, m'a trimis aici. — Lizeta, trebuie să mai fie vre o taină, și aici

Lizeta: Ei, dar' spune-mi a ce te însărcinase a fost onorat dl Ioan?

Ioan: Mai întîiu vin ca să sărutăm pe Lizeta, și

cu actuala menținere a conservatorilor la putere?

Știut este, că partidul național-liberal susține, că conservatorii nici-decum nu formează majoritatea țerii, că ei se susțin la putere numai din grația Regelui, ear' nu din voința alegătorilor, și dacă s'ar face alegeri libere, apoi nici-decum nu ar eși din ele o majoritate conservatoare. De aceea în adunările liberale de astă primăvară și la diferite alte ocazii șefii partidului național-liberal au declarat, că înainte de toate ei cer să se garanteze libertatea alegerilor, pentru-ca să poată lupta cu conservatorii în condițiuni egale și să se vadă astfel cine are pe partea sa majoritatea alegătorilor. În consecință ei cer, ca Regele să nu dea dlui Lascar Catargiu disolvarea, ci să numească un minister neutru, de tranziție, care să facă alegerile.

Și dacă cu toate acestea actualul ministru-president va obține decretul de disolvare și, în calitate de ministru-president, va presida alegerile și în cazul acesta va obține fără îndoială o nouă majoritate în parlament, apoi se poate prevedea, că și opoziția își va înăspri armele de luptă și va combate guvernul până la extrem. În cazul cel mai bun ne putem aștepta astfel la o luptă electorală foarte înverșunată. Dar' nu e exclus nici aceea, că în asemenea împrejurări opoziția liberală ar putîndu-se câștiga un accent, care nu i-ar fi binevenit M. Sale Regelui. Deja sînt în tabăra liberală foarte mulți cari numai cu greu își pot stăpîni nemulțumirea, sub cuvînt că M. Sa prea mult îi ocrotește pe conservatori cu înalta sa protecție.

Din toate acestea rezultă, că chiar obținînd actualul guvern disolvarea corpurilor legiuitoare, aceasta nu înseamnă nici-decum, că situația politică începe a se clarifica și că România ar păși spre o eră de liniște, stabilitate și rodnicie. Din contră, lupte înverșunate, mai înverșunate ca în trecut, sînt în perspectivă.

Așa stînd lucrurile, toți cunoscătorii raporturilor d-n țeară vor fi primit cu neîncredere s'vonul, răspîndit din parte adversară, că partidul național-liberal ar fi hotărît să nu participe la viitoarele alegeri parlamentare. Dar' și după informațiile mele, luate din izvor destul de sigur, adevărul este, că în cercurile liberale nici măcar nu s'a discutat o asemenea procedură. Din contră, partidul național-liberal se pregătește de luptă intensă, pentru a cărei organizare se va întruși la București în curînd o conferință a delegaților cluburilor din toate județele.

Felicitări martirilor.

De Dr. Ioan Rațiu a primit următoarea adresă:

„Prea on. Domnule!

„Comitetul secțiunii craiovene al Ligei culturale, aduce în numele membrilor secțiunii, cele mai călduroase salutări martirilor națiunii române de peste Carpați, cu ocaziunea eliberării din închisoare. Ne bucurăm că ați eșit sănătoși din închisorile ungurești și cu aceeași hotărîre și vigoare pentru eluatarea drepturilor naționale, cari v'au cîștigat simpatiile Europei, iubirea și admirațiunea tuturor Românilor. Vă urăm din adîncul inimii, se puteți vedea cât mai curînd triumful dreptei și marelui cause, căreia cu atîta curagiu și abnegațiune v'ați închinat vieții și pentru care națiunea română și istoria vă vor fi recunoscătoare.

„Să trăiți la mulți ani!

„Craiova, 16/28 Sept. 1895“.

Președinte: P. Chițu; vicepreședinte: I. At. Miteșcu și Gr. I. Cernatescu; secretar: I. T. Chețianu; membri: M. Strajanu, I. Fauru, C. Filipin, I. Perianu, Iulian C. Vrabiescu, C. Carianopol, M. I. Petculescu.

Expoziția din Praga.

Praga, 1 Octombrie 1895.

Onorată Redacțiune!

După o pauză de mai mult de două luni, earăși, imi iau voce a vă ruga, să dați loc

și frica, ca nu cumva vre-un Român să vină să ne vadă expoziția, fără-ca eu să fi fost de față.

Și într'adevăr așa a și fost. N'au fost mulți, numai unul, dară tocmai a-ela, cu care mai bucuros aș fi vrut să fac cunoștință, dl Teodor Burada din Iași. Ori-și-cine își poate explica din ce motive tocmai pe d-lui aș dori să-l văd: fiindcă este un specialist tocmai în specialitatea de care mă interesez și eu. Acum de bună-seamă nu-mi rămîne alta decât să nădăjduiesc, că oare-cînd imi va fi dat să-l fac prețuia cunoștință în țeara lui, la Iași, unde, durere, n'am putut să mă duc în vremea petrecerii mele în România, în primăvara anului 1879.

Dacă au mai fost alții cari n'au pregetat a veni în estan în Praga, nu știu: în jurnalele boeme am dat de singurul Sircu din Sct.-Petersburg, care cu cîtiva ani mai nainte a binevoit a-mi trimite edițiuni separate ale valoroaselor sale lucrări privitoare la limba și literatura română.

Este încă un personagiu distins, care poate a cercetat și el expoziția noastră și imi pare tare rău, că în vremea aceasta nu eram încă în Praga: vreau să vorbesc despre profesorul G. Gr. Tocilescu, care după-ce a stat o vreme oare-care cu familia sa la Karlsbad, avea de gînd ca trecînd prin Praga, să se uite și la colecțiunile noastre.

Atîta tot, cel puțin încît 'mi-a venit la cunoștință.

Mărturisesc sincer, că m'am așteptat și cu mine și alții, din partea Românilor la o participare mai mare. Să nu pomenesc simțimintele de adevărată simpatie, ce hrănim mai cu seamă în anii din urmă pentru Români, lucrul de sine este interesant și ar putîndu-se deștepta ideea a arangia tot așa ceva și la ei acasă. Așa nu s'a sfiit vestitul Vichow din Berlin a recunoaște însemnătatea întreprinderii noastre făgăduind, că va stăruși să se facă așa ceva și în Germania.

Cît de interesant de pildă ar fi, dacă o așa expozițiune etnografică română s'ar arangia la București, îmbrățșînd pe toți frații de o limbă și de un sânge, să fie ei ori-cît de rîzleții și împrăștiati în mai multe state politice! Ce avînt puternic ar lua studiul folklorului român prin arangierea unei atari expozițiuni!

Nu e nici o îndoială, că întreprinderea aceasta ar lăsa urme vizibile după sine: de o parte bărbați de specialitate într'o lucrare aune, prin peană și cu condei, ar zugrăvi cele expuse și ar păstra pomenirea lor pentru veacuri întregi, pe cînd de altă parte s'ar funda un muzeu etnografic, care ar strădui a ne oferi o icoană fidelă a vieții poporului român în diferite țări și ținuturi. Dacă noi am fost în stare să ducem la îndeplinire întreprinderea aceasta ne ajută aproape de nimeni și mai avînd a ne lupta cu fel și fel de pedeci, cu cît mai lesne ar fi trebă, dacă statul român însuși s'ar pune pe lucru! Sînt puțin competent în materia aceasta, cred însă a nu greși gîndind, că inteligența română e tot așa de puțin informată asupra vieții poporului român în totalitatea lui, cum fusesem și noi asupra celei a poporului ceho-slav.

Până mai deunăzi nici nu se interesau oamenii nostri de așa ceva, tot una le era de vedeau pe un Slovac din Ungaria sau pe un țeran din vr'un ținut a Moraviei. De acum încolo nu va fi așa: interesul s'a deșteptat, și ca să nu scadă, îndată-ce se vor închide porțile expoziției, de aceia are să îngrijască atît lucrarea monumentală ce a și început a eși cît și muzeul etnografic ceho-slav, pentru care după-cum se cetește zilnic prin gazete, nu numai singuratici ci și corporațiuni întregi se grăbesc a dărui obiectele expuse.

Acum să amintesc în puține cuvinte sîrbătorile și adunările, ce s'au ținut în expoziție în vremea vacanțelor de vară. Imediat după plecarea mea la țeară, a avut loc în amiteatru o sîrbare poporală reprezentînd obiceiurile nunții dintr'un ținut aune al Boemiei, unde s'au păstrat până acum în toată tîndinea, va să zică din împregiurimea orașului Plzen (Pilsen), vestit prin berea sa excelentă.

Urma apoi visita țeranilor din Moravia, care s'au cunoscut pe sîntări, cari s'au cunoscut pe sîntări, cu cîtiva ani mai înainte, și se introduce și în Beavor fi așa; cunoscute aici, la mama. Tot în felul acesta s'au cunoscut pe sîntări, arangiați într'un ținut de tristă pomenire (Königgrätz). Astăzi vom diverselor cantece și dansurilor slovaci, despre cari am scrisoarc.

Asie să asistăm de patru-cu figuri în viață, joc, reprezenta isbînda re-de Poděbrad asupra re-

Am avut și plăcerea să vedem la noi niște expedițiuni mai mari din alte țări slave așa pe lângă visita corporativă din partea Slovacilor avem a înregistra și visita Bulgarilor, Slovenilor și Rutenilor. Expoziția noastră dădu privilegiu la ținerea adunărilor din partea diferitelor clase ale societății noastre. Despre imposanta manifestare a gimnasticilor cehi, așa numiților „Sokol“, am povestit mai pe larg în scrisoarea mea cea din urmă; tot așa de imposantă era adunarea pompierilor și a învățătorilor; chiar și slujnicile din Praga și suburbii au arangiat o adunare festivă, care a atras mai tot atîția vizitatori, ca hramul din ziua patronului Bolniei sf. Venceslau: în aceste două zile numărul vizitatorilor întrecuă cifra de cîte 70.000. Ar fi prea fastidios pentru cetitorii onoratului dv. organ și nici nu țin minte, cîte corporațiuni au arangiat excursiuni în masse cu alaiu mai mare sau mai mic, în expoziția noastră. Numai așa a fost cu puțință, că astăzi am ajuns la cifra de 1,708.000 peste tot, a vizitatorilor, cari, bine futeles, și-au plătit intrarea. Căci, se înțelege de sine, comitetul executiv se vedea nevoit a acorda o mulțime mare de bilete gratuite, și persoanele provizute cu ele nici-odată nu se socoteau în numărul vizitatorilor.

Erau și adunări și sîrbători mai intime, dintre cari amintesc numai sîrbătoarea ce Mercuruă trecută a avut loc cu ocaziunea reprezentării a 300-a a cunoscutei opere „Mireasa vîndută“ a lui Smetana, care, după cum se știe, a făcut în cei din urmă ani o călătorie triumfală prin teatrele cele mai mari ale Europei. Se înțelege, că sîrbătoarea de competenție fu în însuși Teatrul-Național, într'aceiași vreme însă se făcu și în expozițiune, unde Smetana e demn reprezentat atît prin lucrările sale cît și prin obiectele, ce se țin de viața lui. Tot acolo chiar alaltăieri s'a sîrbat unul din scriitorii nostri cei mai buni, Ioan Neruda (decedat acum patru ani), în onoarea căruia în dimineața aceleiași zile s'a desvîlit o prea frumoasă tablă comemorativă pe casă, în care a trăit ca băiat și unde și-a început scrierea sa literară. Pentru aceeași zi avî loc și adunarea amatorilor folklorului boem, în care se vorbea mai ales despre acăltuirea unui muzeu etnografic ceho-slav și despre pasurile, ce trebuie făcute pentru-ca satul ceho-slav, care după opiniunea unanimă a tuturor specialiștilor, este partea cea mai de competenție a expozițiunii, să nu fie dărîmat, ci să se păstreze și în viitor spre desfătare a publicului cel mare și spre obiect de studiu pentru învățați.

Poate stim. cetitori și închipuiesc, că astăzi scriu pentru cea din urmă-ară despre expoziție, fiindcă termenul de 28 Septembrie fixat pentru terminarea ei, a și trecut. Să binevoască însă a lua spre cunoștință, că comitetul executiv, vîzînd că vizitatorii tot mai vin și fiind și nădejdea, că s'avem o toamnă frumoasă, a hotărît prelungirea termenului până la 20 Octombrie. Numărul vizitatorilor de până acumă cît și toate celelalte venite isvoritoare din mai multe părți, într'adevăr ar ajunge, a se fi acoperit toate cheltueile împreunate cu arangierea expozițiunii. E vorba însă, să se adune și un capital oare-care pentru acăltuirea muzeului, despre care pomenisem mai sus și pentru conservarea satului ceho-slav, dacă autoritățile normative se vor învîl. La aceasta se mai adaugă că fântîna luminosă nu fusese gata decât la finea lunii lui Iulie și nu s'ar plăti, ca o întreprindere așa de costisitoare să se facă, numai pentru o vreme așa de scurtă. Așadară mai avem trei săptămîni ca să gustăm plăcerile pe cari ni-le oferă expozițiunea noastră și de cari nu vom uita nici-odată. E întrebare, dacă în aceste trei săptămîni vom ajunge la cifra de 2.000.000 vizitatori peste tot. Optimiști dintre noi susțin sus și tare, că da, avînd în vedere mai cu seamă cîteva zile, ce pot aduce cifre foarte însemnate. Așa Dumineca viitoare locuitorii orașului Praga și ai mahalalelor vreau să-și dea vîndă vîlul acolo. Ziua de 12 Octombrie apoi este menită a întruși toată studențiunea din Praga și împregiurime. Se așteaptă o mare îndesuire și la visita arhiducelui Carol Ludovic, care în zilele acestora se vină aici la introdisarea fiecei sale stăriți în controlul de dame nobile din Hradau. Despre toate acestea însă în proximitate a scrisoare.

Vă rog să primiți asigurarea înaltei mele stime.

Dr. Ioan Urban Iarvik.

CORRESPONDENȚA

„TRIBUNEI“.

Blăjel, Octombrie 1895.

Domnule R-dactor!

Adunarea generală a despărțimîntului XXIX. al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“, în anul acesta, conform convocării, s'a ținut în Mediaș. Ca unul care am participat și eu, imi iau libertatea a vă raporta despre cele petrecute aici.

La 8 ore am intrat în biserică greco-catolică din Mediaș spre ascultarea serviciului

divin. Domnul protopop Moldovan a rostit o frumoasă vorbire, îndemnînd poporul să iee parte în număr cît se poate de mare, și arătînd zelul cu care lucrează „Asociațiunea Transilvaniei“ și despărțimîntele ei, pentru literatura și cultura poporului român.

După serviciu am mers toți la localitatea destinată pentru sîdînță.

După 11 ore sosește iubitul președinte, Moldovan, însoțit de domnii Dr. Ioan Pușcariu și I. Chendi.

Sîdînța a fost deschisă prin dl Moldovan, președinte al despărțimîntului, prin o vorbire frumoasă și bine potrivită.

S'au executat toate punctele din program în cea mai bună ordine. Vrednică de amintit aici este disertațiunea dlui Chendi despre „cultul icoanelor“, după finirea căreia a urmat înscrierea membrilor noi, precum și încasarea taxelor dela membrii vechi, și defigerea locului unde în anul viitor despărțimîntul își va țină adunarea sa.

Cu acestea s'a încheiat sîdînța prin dl președinte, care mulțumește tuturor celor prezenți pentru interesul ce au manifestat față de acest despărțimînt.

Mare 'mi-a fost bucuria, vîzînd bine reușită sîdînța, vîzînd poporul nostru, țărani și țerance, în număr peste 200 la sîdînță, ascultînd cu încordare sfaturile conducătorilor poporului, dar' pe cît de mare 'mi-a fost bucuria, pe atît și durerea mea și a tuturor celor prezenți, vîzînd că din mulțimea de inteligenți din Mediaș, o parte foarte mare nu s'a arăt at deloc la această adunare. Numele acestor „nepăsători și reci“, nu-l voi mai aminti, în firma speranță, că doar'-doar', pe anul viitor măcar, se vor abate dela această ținută greșită, condamnabilă chiar, și vor binevol a se arăta acolo, unde datorita lor de Români îi chiamă!

Finindu-se sîdînța am mers în corpore la un banquet, unde am fost delectați cu imnul nostru național.

S'au rostit frumoase și însuflețite vorbiri. Am auzit și cîntece frumoase intonate atît de muzică, cît și cu vocea. Însuflețire mai mare a făcut Doina iubitelui nostru martin Dr. Lucașiu, după a cărei finire cu toți am erupt în „să trăiască!“

Amintesc cu plăcere și numele grațioaselor doamne ce am observat la sîdînță și anume: doamnele Moldovan, Pușcariu, Suciu și amabila d-șoară Modovan din Mediaș.

Ne-am depărtat apoi liniștiți și mulțumiți.

Gambrius.

Învitare de abonament

la

„TRIBUNA“

Cu 30 Septembrie v. 1895
expiră abonamentele pe cuartalam
III. și pe luna Septembrie.

Domnii abonenți sînt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor lor, pentru regulata expediție a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și numai pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima lună, după stilul vechiu.

Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 c.

Abonamentul trilar . . . 3 fl. 50 c.

Este în interesul dlor abonenți, ca adresele să fie însemnate cît se poate de corect și legibile. Domnii abonenți vechi sînt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fîșile, în care li-s'a trimis „Tribuna“ până acum.

Administrațiunea.

CRONICĂ

Sibiu, 4 Oct. n.

„Mesagerul Național“, este numele celui mai nou ziar român ce a început să apară în București, sub direcțiunea valorosului Italian filo-român Roberto Fava. În program arată ținta ce o va urmări: a servi desintresat cauza națională a Românilor de prețîndenea, a le încurajă mișcarea lor, și a lupta pentru mărirea interesului față de ea. Face o revistă regulată și bine îngrijită a ce se scrie în străinătate despre această chestie, va primi știri din toate țările locuite de Români, scurt: va fi un adevărat și sincer mesager (vestitor) național! Îi salutăm cu bucurie și îi dorim isbînda mare valorului confrate!

PUBLICAȚIUNE.

Prin acestea aducem la cunoștința publică, că tragerea câștigurilor de clasa întâi a

Loteriei maghiare de clasă

concesionată de stat se va ține **irevocabil** dela 16 până 19 Octombrie 1895 la Budapesta în fața notarului și sub controla guvernului reg. ung.

La această tragere se vor trage din numărul total de 31.499 de câștiguri a acestei loterii în sumă de

5 milioane 600.000 de coroane

10.000 de câștiguri cu

[2547] 5-6

Un milion 268.000 de coroane.

Tragerea pentru clasa a doua se va ține dela 6 până la 14 Decembrie a. c. — Sorturi originale pentru tragerea întâi, precum și sorturi originale complete, valabile pentru ambele trageri se mai pot procura cu prețurile oficiale până la alte dispoziții în colectele principale și localurile de vânzare încredințate de noi cu vînderea sorturilor și publicate prin afișuri. — Pentru sorturile, care se vor cumpăra numai după tragerea clasei întâi, este a se plăti ulterior prețul de clasa întâi.

Budapesta, în Septembrie 1895.
Andrássy-ut 5.

Direcțiunea loteriei maghiare de clasă.

Tot al treilea sort
câștigă!

Nu fugi de noroc!

Tot al treilea sort
câștigă!

Șanse de câștig ne mai pomenit de favorabile

ofere

Loteria maghiară de clasă

fiindcă dintre **100.000 de sorturi**

31.499 de sorturi se vor trage cu câștiguri în bani.

Cu câștiguri fabulos de mari este loteria maghiară de clasă provăzută, fiindcă cel mai mare câștig în cel mai norocos cas este de

Un milion coroane.

În două clase are loteria maghiară de clasă următoarele câștiguri:

Tragerea
clasei I:

dela
16—19 Octombrie 1895.

Tragerea
clasei II:

dela
6—14 Decembrie 1895.

Un premiu de **600.000 coroane.**

1 câștig à 400000 coroane	5 câștiguri à 10000 cor.
1 " à 200000 "	12 " à 8000 "
1 " à 100000 "	27 " à 6000 "
1 " à 80000 "	8 " à 4000 "
1 " à 60000 "	110 " à 2000 "
1 " à 50000 "	213 " à 1000 "
1 " à 40000 "	100 " à 400 "
1 " à 30000 "	2010 " à 200 "
3 " à 20000 "	20000 " à 100 "
3 " à 15000 "	9000 " à 80 "

Tragerile stau sub controla autorităților publice și se vor face în prezența unui notar reg. public.

Câștigurile se plătesc în numerar și fără nici o detrager.

total **31.499 câștiguri în suma totală de**

5 milioane 600.000 coroane.

Sorturi originale pentru clasa întâi

întreg

jumătate

zecime

donăzecimi

40 coroane

20 coroane

4 coroane

2 coroane.

recomandă și expediază pe lângă plățirea înainte a prețului și în provincă (la cerere și cu rambursă)

Carl Heintze, colector principal, Budapesta, szervita-tér 3.

Adresa telegr.:
Lottoheintze
Budapest.

Comandele din afară se cer prin mandat postal și cu indicarea corectă a adresei rămânând a se alătura pentru porto 10 fileri, pentru scrisori recomandate 30 fileri, pentru fiecare listă de trageri 20 fileri mai mult.

Adresa telegr.:
Lottoheintze
Budapest.

Deschidere de local!

Ne permitem a aduce la cunoștința p. t. publicului că cu începere dela 1 Octombrie vom deschide aci

Str. Cisnădiei nr. 1 (edificiul nou al casei de păstrare)

Etablissement de Tapisserie

imprumut cu

Imprimărie pentru modele.

Aflându-ne în poziție de a pute avea totdeauna la dispoziție atât lucruri pregătite după modelele cele mai nou venite și franceze cât și tot felul de material ce aparțin la acestea în abundență, mai departe putând garanta pentru cele mai fine broderii de artă, credem a pute satisface în tot timpul pe p. t. publicul.

Totdeauna atragem atențiunea la imprimăria de modele aranjată după mostră vieneză.

Asigurând pe p. t. publicul totdeauna de marfă de bună calitate, de prețuri moderate și serviciu prompt, semnăm

[2735] 3-3

cu toată stima

M. și E. GÖLLNER,

Tapisserie și imprimărie de modele.

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„ARDELEANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Reședința societății Orăștie (Szászváros).

Biourourile societății se află în casele proprii (Piața-mare Nr. 2 și 4).

Capital social:

200.000 coroane.

Fondurile proprii ale societății:

150.000 coroane.

Institutul primește:

Depuneri spre fructificare

sub următoarele condiții:

a) Depuneri cu anunt de 30 zile, cu 5%;

b) " " " de 90 " cu 5 1/2%;

c) " " " făcute de biserici, școli, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea casei, depuneri până la 1000 coroane se replătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse, se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri, se trimite la cerere gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțuri se pot face prin poștă și se resolvesc fără întârziere.

[2 18] 2-6

Direcțiunea.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.

A doua edițiune

din

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brode,

president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

La „Institutul Tipografic” în Sibiu se află de vânzare:

PORTRETUL

al lui Dr. Vasile Lucaciu.

Un tablou în mărime de 38x28 cm.

Prețul 50 cr.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea** numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare populară a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de tirgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română populară. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

împărtășesc economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre

LEGEA VETERINARĂ

și
BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(134 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.

Institut tipografic în Sibiu.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la Institutul Tipografic în Sibiu

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului

Andrei baron de Șaguna

sau

luptele naționale-politice ale Românilor

1816—1818

de

NICOLAE POPEA,

archimandrit-vicar arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.

Hârtie de scrisori
cu inscripția

„Totul pentru Națiune!”

lozincă sublimă a Fetei Române efectuează Librăria „Institutului Tipografic” în orice mărime de hârtie, cu diferite arabescuri, în cutii sau fără cutii.

În editura „Institutului tipografic” a pătut și se află de vânzare

Prăsirea pomilor

de

D. COMSA,

membru în comitetul central al „Reuniunii române agricole”.

Prețul unui exemplar 12 cr.
